

■ EDUARD DOUŠA /*1951/

Klavírní trio *Operation Anthropoid* Eduarda Douši vzniklo roku 2014 z podnětu Českého tria. Skladatel ke své skladbě říká: Je to vlastně hudební freska pro housle, violoncello a klavír inspirovaná historickou událostí v období 2. světové války. Konkrétně jde o hrdinský boj českých parašutistů Gabčíka a Kubiše, kteří byli vysazeni spolu s desantem Silver A a Silver B v prosinci 1941 na území tehdejšího tzv. Protektorátu Čechy a Morava. Dne 27. května 1942 oba příslušníci desantu Anthropoid společně s rotmistrem Valčíkem z desantu Silver A a npor. Opálkou z desantu Out distance zaútočili na vozidlo zastupujícího říšského protektora Heydricha. Ten byl při výbuchu zraněn střepinou a 4. června 1942 na následky zranění zemřel. Atentátníkům se díky pomoci domácího odboje podařilo ukrýt. Teprve vinou zrady jednoho z výsadkářů, rotného Karla Čurdy z výsadku Out distance, se německé vyšetřovací orgány dostaly až ke kryptě pravoslavného chrámu svatých Cyrila a Metoděje v Resslově ulici v Praze, kde se atentátníci skrývali společně s příslušníky dalších výsadků. 18. června 1942 zde došlo k těžkému boji mezi výsadkáři a německými jednotkami, při kterém Kubiš s Gabčíkem a s dalšími pěti výsadkáři padli. Přestože parašutisté zahynuli, byla mise považována za úspěšnou, neboť zadaný úkol byl v plném rozsahu splněn. Samotná likvidace Heydricha se však stala předmětem řady sporů, neboť přes klady, které měla (např. mezinárodní ohlas a následné odstoupení signatářských zemí od Mnichovské dohody, které později přispělo k znovuoobnovení poválečné ČSR v předmnichovských hranicích), přinesla i velké utrpení. V reakci na atentát němečtí nacisté zavraždili tisíce Čechů, mj. vypálili obce Lidice a Ležáky. Protože v roce 2015 si připomeneme 70 let od konce 2. světové války, do jejíhož dějinného kontextu náleží i výše připomenutá událost, chtěl jsem právě na ní demonstrovat absurditu, nesmyslnost a zlovolnost válek, při nichž nejvíce trpí obyčejní a nevinní lidé.

Jednovětá skladba je v podstatě programní freskou silně dramatického výrazu. Po rapsodickém úvodu houslí a violoncella přichází stylizace Morseovy signalizační abecedy, v níž byli příslušníci desantů mj. důkladně školeni. Její rytmická struktura přináší slova „VÁLKA“ – „SMRT“ – „PROČ?“ Poté zazní odhodlané téma parašutistů, které vystřídá pomalé, výrazně melodické téma české krajiny. Následný konflikt vyjádřený střetem motivu parašutistů a motivu nacistického marše vyústí v reprízu rapsodického úvodu a otázkou opět v podobě Morseovy abecedy – nyní už jen v podobě otázníku „?“. Skladbu uzavírá citát pravoslavného zpěvu *Gospodi pomiluj, vyjadřující smrt parašutistů v chrámové kryptě*. Chorální zpěv je zároveň tichou poctou všem obětem této zruďné války.